

MREŽA ZNANJA

Ljubljana, 11. – 13. oktober 2022

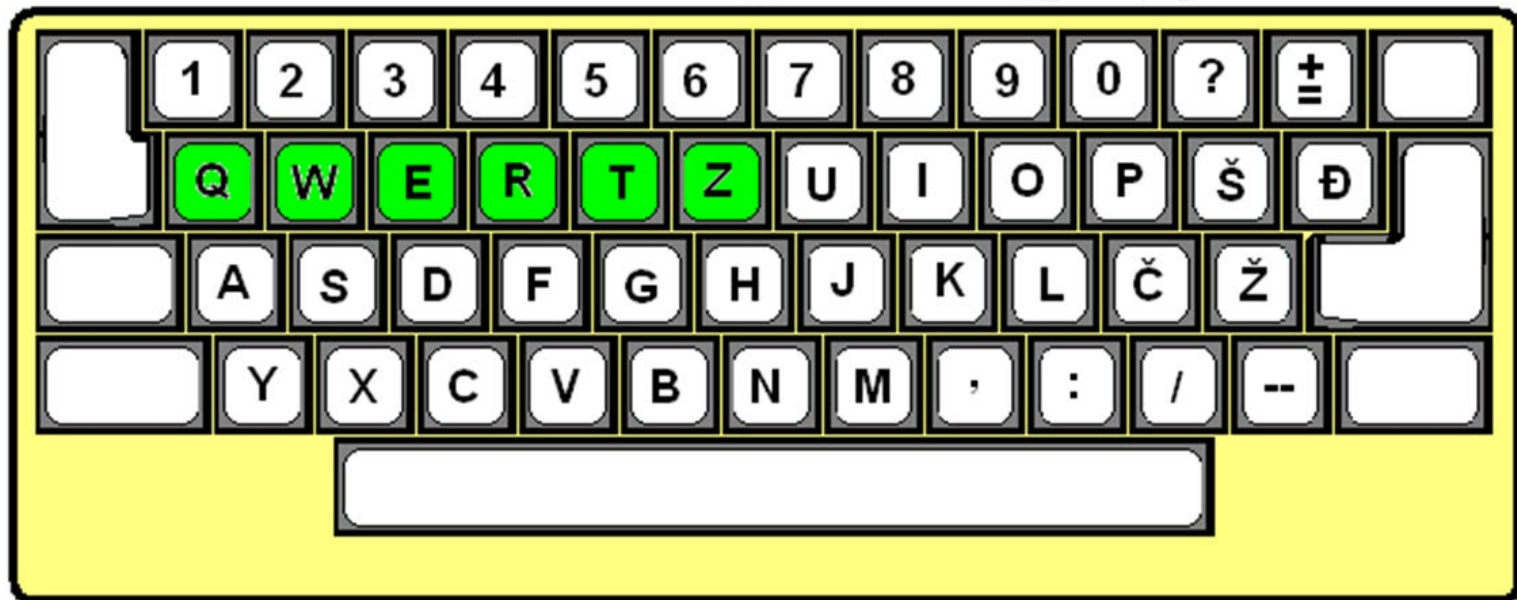
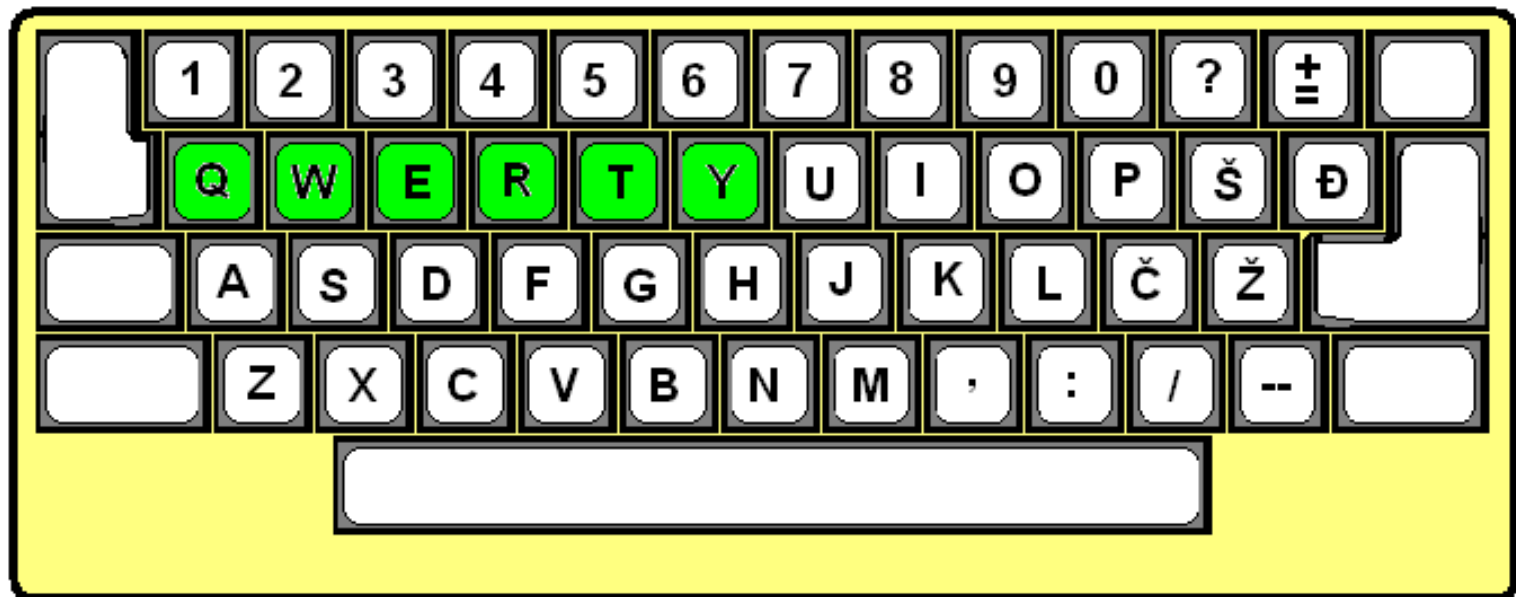
Sporazumevanje z našimi pametnimi napravami preko tipkovnice

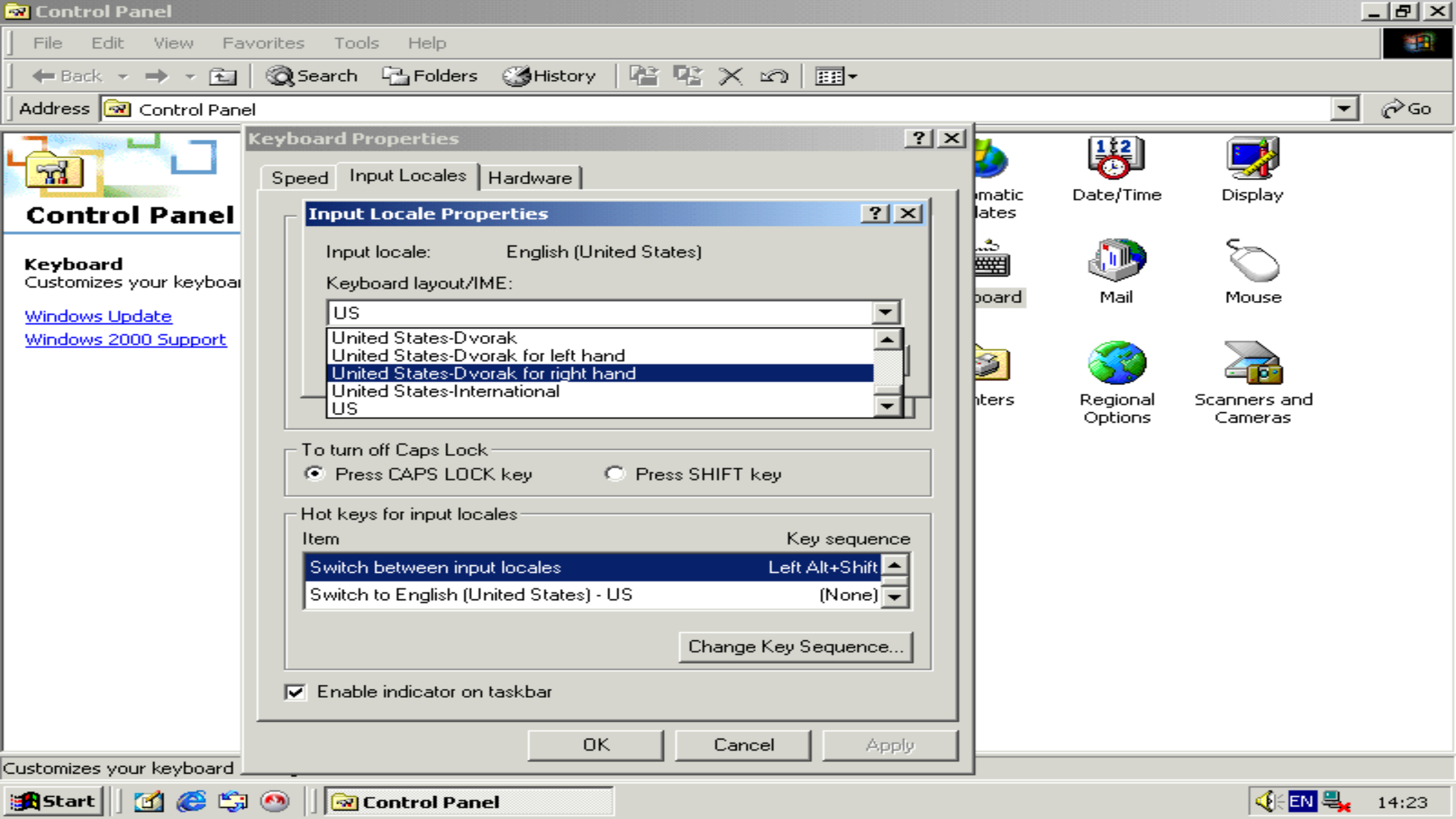
Simon Rojc, izvedenec za vojno pravo

Vir: Reportaža na Radiu Slovenija v nedeljo 05.01.2014 ob 17:15 avtorice gdč. Tine Lamovšek (Muzej elektro prenosa Fala Laško).

- 1. Pisalni stroj je nastal iz potrebe slepih oziroma slabovidnih, da bi le ti lahko komunicirali s svetom.** (Prvi patent 1714).
- 2. Sholes in prijatelji so za svoj izum ustanovili popoldansko podjetje (1871), z imenom Remington in je kasneje preraslo v veliko korporacijo, ki jo večinoma poznamo.**
- 3. Sholes je (1874) iznašel najbolj optimalno razporeditev tipk, ki jo uporabljamo še danes.**

Control Panel

Keyboard

Customizes your keyboard

[Windows Update](#)
[Windows 2000 Support](#)

Keyboard Properties

Speed Input Locales Hardware

Input Locale Properties

Input locale: English (United States)

Keyboard layout/IME:

- US
- United States-Dvorak
- United States-Dvorak for left hand
- United States-Dvorak for right hand
- United States-International
- US

To turn off Caps Lock

Press CAPS LOCK key Press SHIFT key

Hot keys for input locales

Item	Key sequence
Switch between input locales	Left Alt+Shift
Switch to English (United States) - US	(None)

Change Key Sequence...

Enable indicator on taskbar

OK

Cancel

Apply

Na svetu je ta trenutek milijarda tipkovnic in z veliko verjetnostjo lahko trdimo, da ravno ta trenutek tipka nanje deset milijonov ljudi (10 %).

**Očetje pisalnega stroja so bili:
Christopher Latham Sholes
Carlos Gildden
Samuel Soule
James Densmore**

„Očetje” v začetku niso izumili pisalnega stroja, pač pa stroj za avtomatično številčenje strani v knjigah.

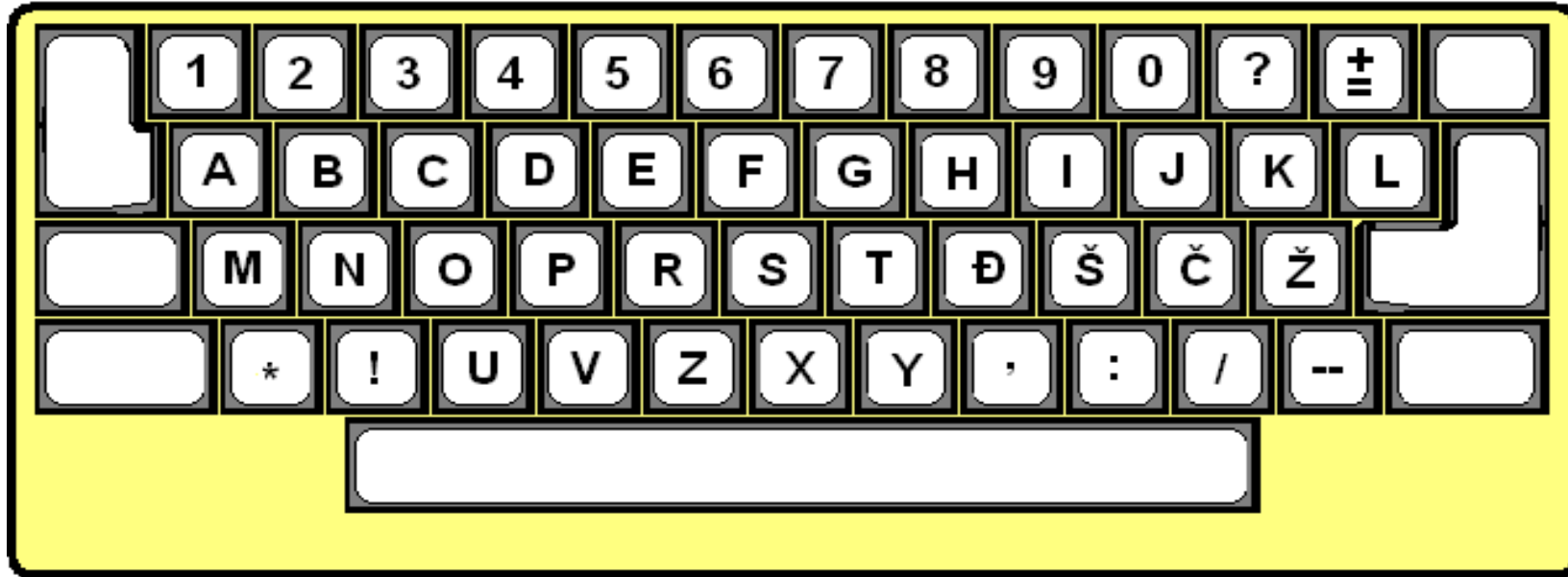
Leta 1867, pa prvi stroj, ki je v tiskarni pomagal stavcem pri zlaganju črk.

Odkritje pisalnega stroja je bilo patentirano leta 1873.

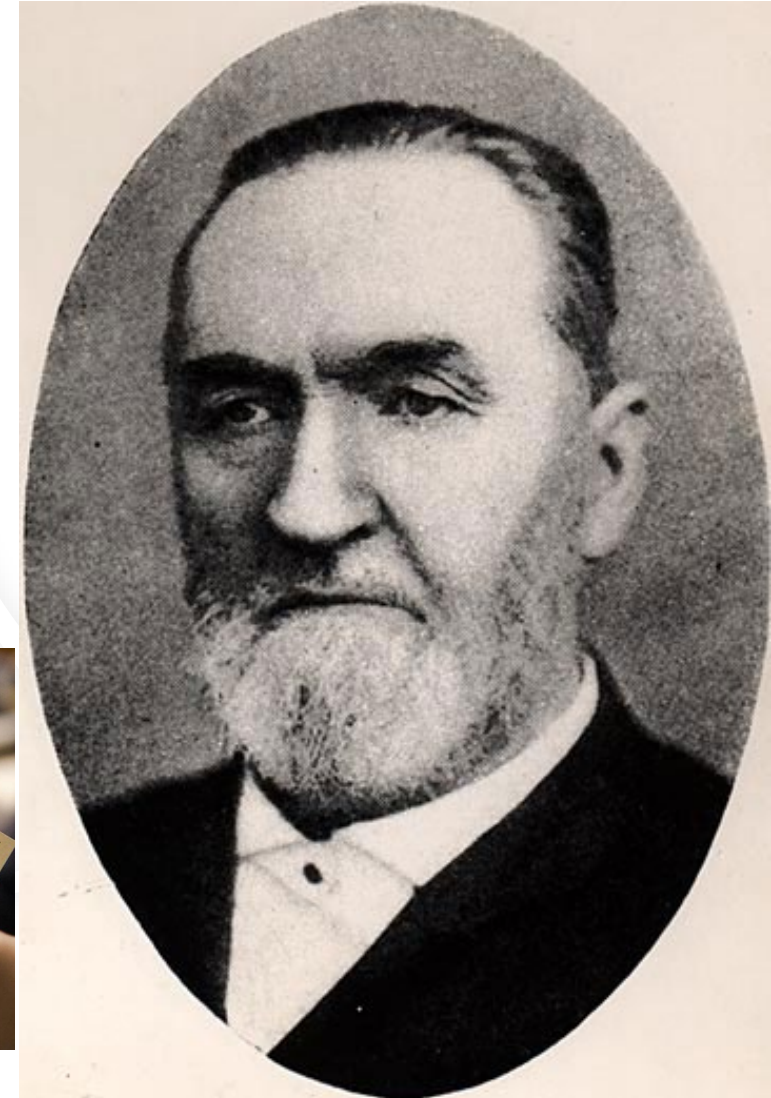

Sholes & Glidden Typewriter.

Prva razporeditev tipk je bila po abecednem vrstnem redu.

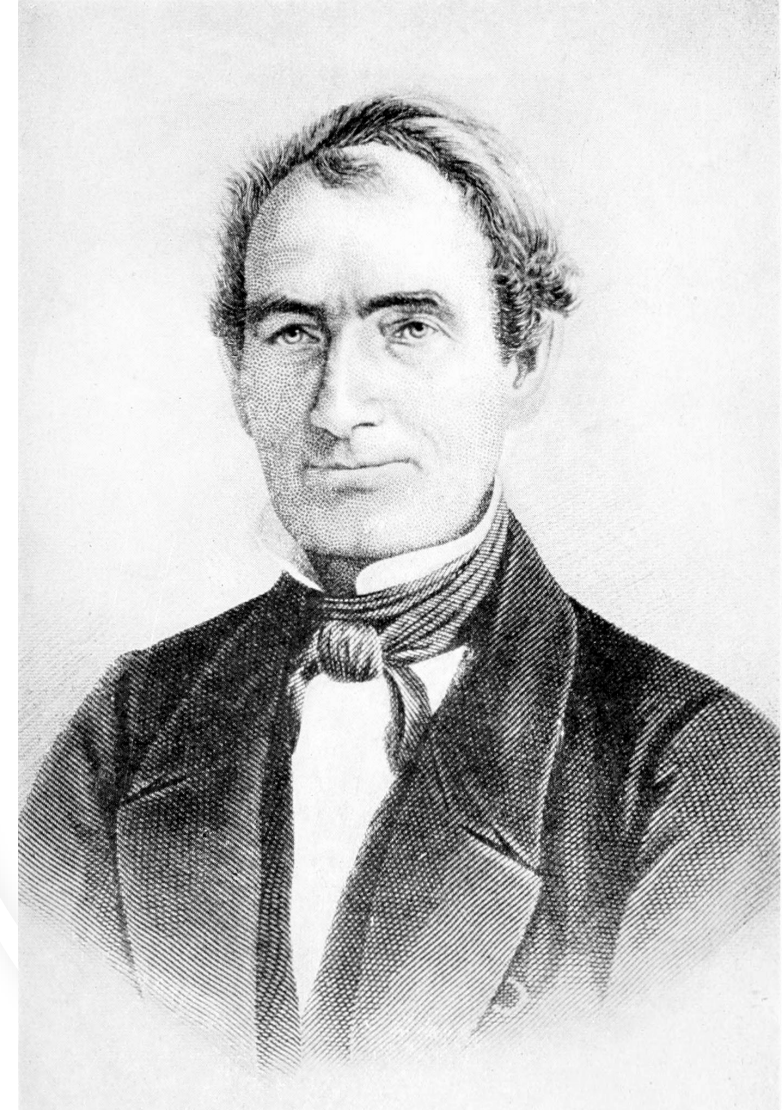
**Densmore je bil mecen projekta
600\$?
10.000\$
22.000\$
in delež pravic nad lastnino patenta.**

Tako se je leta 1873 rodil **qwerty**

Nalogo je prevzel August Dvorak, profesor na univerzi Washington v Seattlu v Washingtonu. Dr. Dvorak je bil (5. 5. 1894 - 10. 10. 1975) izobraževalni psihoanalitik in profesor pedagogike in andragogike.

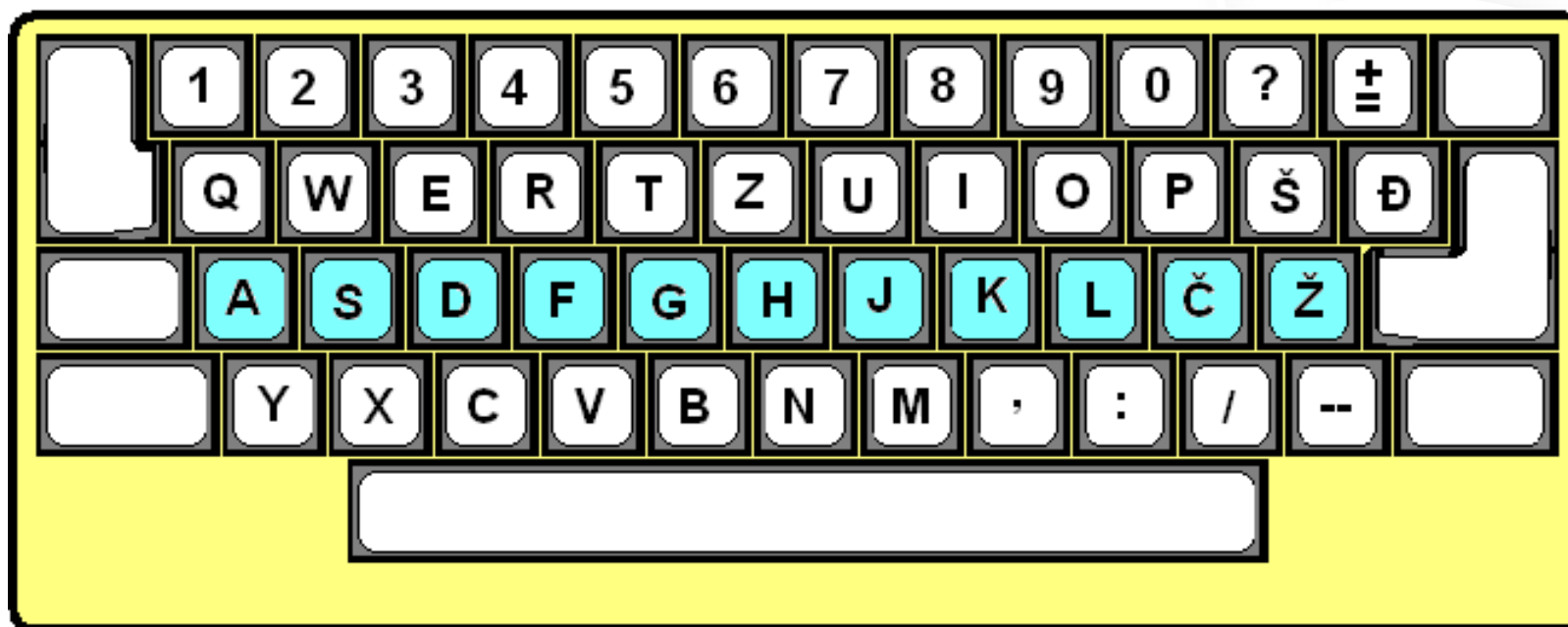
Dr. Dvoraku je pomagal tudi svak William Dealey.

Po dvajsetih letih raziskovalnega dela je prišel do drugačnega zaporedja tipk.

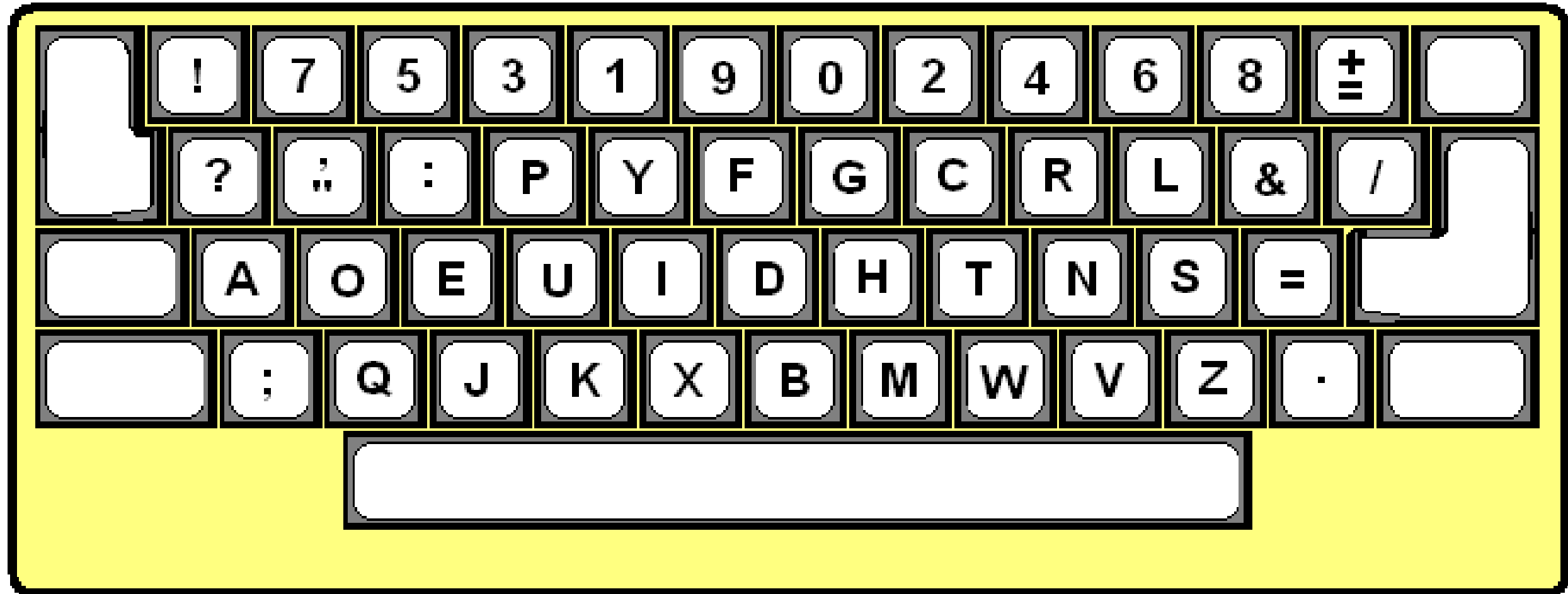
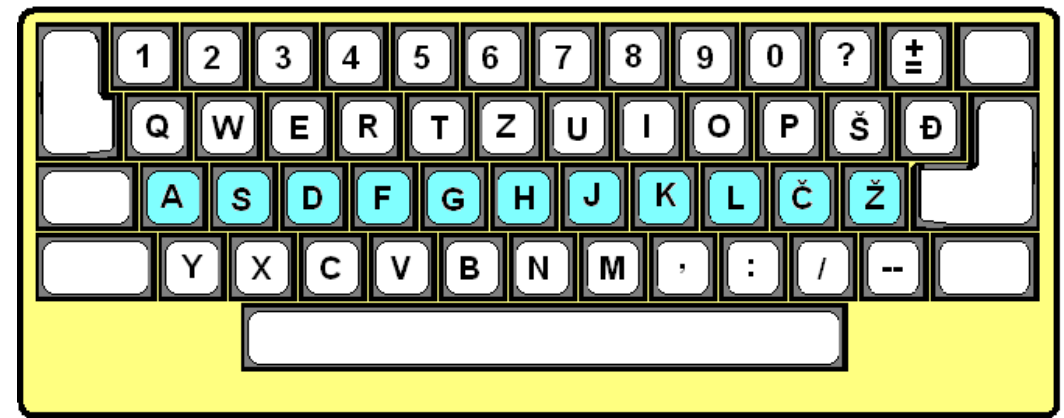
Prof. Dvorak je pri opazovanju dela za pisalnim strojem ugotovil, da roke / prsti opravljajo preveč nepotrebnih gibov med vrsticami.

Večjo hitrost in manj napak zagotavlja manj skakanja med posameznimi vrsticami.

- **Največ dela je potrebno opraviti na najbolj dostopni vrstici tipkovnice. To je druga vrsta od preslednice.**
- Ta vrstica se začne s samoglasniki.
Poimenoval jo je “domača vrstica”.

Črka "A" je ostala na začetku te vrstice !

V "domači vrstici" pisec lahko napiše okrog 3000 besed.

Z qwerty pa le 50.

-
- 70 % opravil se opravi v „domači vrstici“;
  - 22 % vrstico nad njo in
  - 8 % vrstico pod njo.

Desnica dela več kot levica. Posamezni prsti so bolj enakomerno obremenjeni, če oseba tipka z desetimi prsti.

Delo je posnel s filmskimi kamerami, da je lahko analiziral posamezne gibe. Pri tem je ugotovil, da je razpored “qwerty” tako slab, da slabši skoraj ne bi mogel biti.

- Med II. svetovno vojno je bil v komandi mornarice. 14 deklet je prepričal v svoj sistem.
- Po mesecu dni učenja in vaj so tipkale mnogo hitrejše in delale manj napak.
- Hitrost tipkanja se je povečala skoraj za tri četrtine (74%). Število napak pa se je znižalo za skoraj dve tretjini (66%).

-
- **Roki osebe ki tipka večino delovnika se premikajo po tipkovnici za skupno razdaljo 20 km.**
  - Roki osebe ki tipka po DSK tipkovnici pa le 1,6 kilometra.
  - *Lorena Fenton MacClain je s qwery natipkala 70 besed na minuto, z DSK pa kar 182.*

**DSK tipkovnica
ima razpored
tipk glede na
angleško
abecedo.**

**Za našo ali
drugo abecedo
je potrebno
pripraviti
drugačen nabor
znakov.**

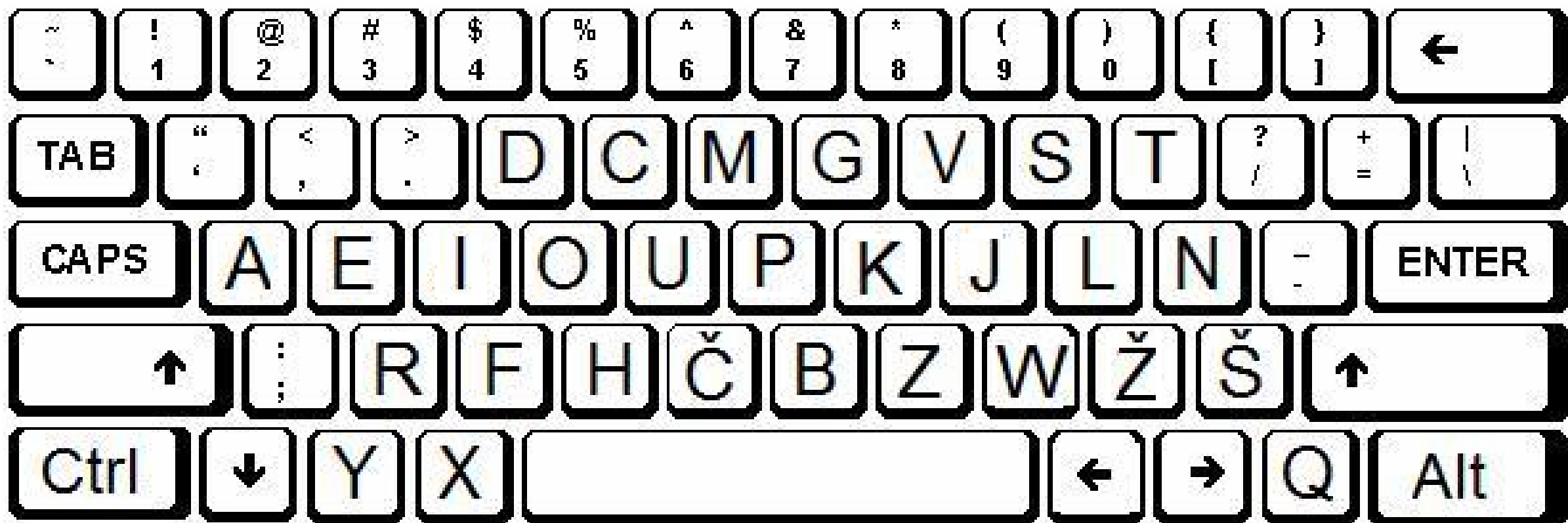
		ANG.	SLO
1	a	7,9	10,81
2	b	1,1	1,80
3	c	3,6	0,76
4	č		1,73
5	d	3,7	3,20
6	e	12,1	10,43
7	f	2,1	0,25
8	g	0,9	1,62
9	h	5,0	1,10
10	i	6,9	9,03
11	j	0,5	4,44
12	k	0,8	3,85
13	l	3,9	5,97
14	m	2,1	3,13

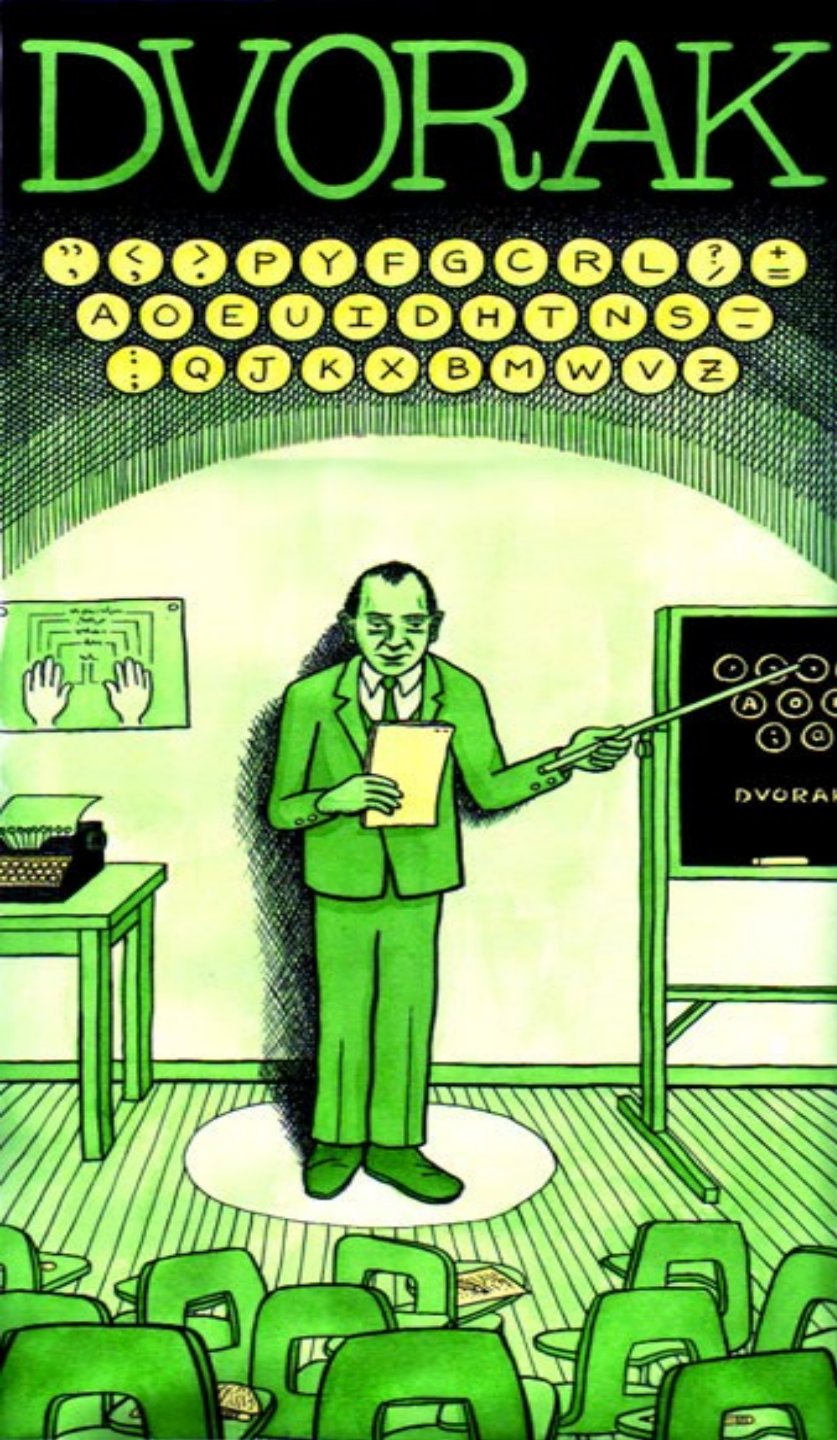
		ANG.	SLO
15	n	7,1	5,91
16	o	8,0	8,71
17	p	2,2	3,70
18	r	6,2	5,43
19	s	7,1	4,66
20	š		1,16
21	t	10,2	4,12
22	u	3,6	1,86
23	v	1,7	3,74
24	z	0,9	1,99
25	ž		0,59
26	x	1,1	
27	y	0,7	
28	q	0,6	

Razporeditev po pogostosti rabe

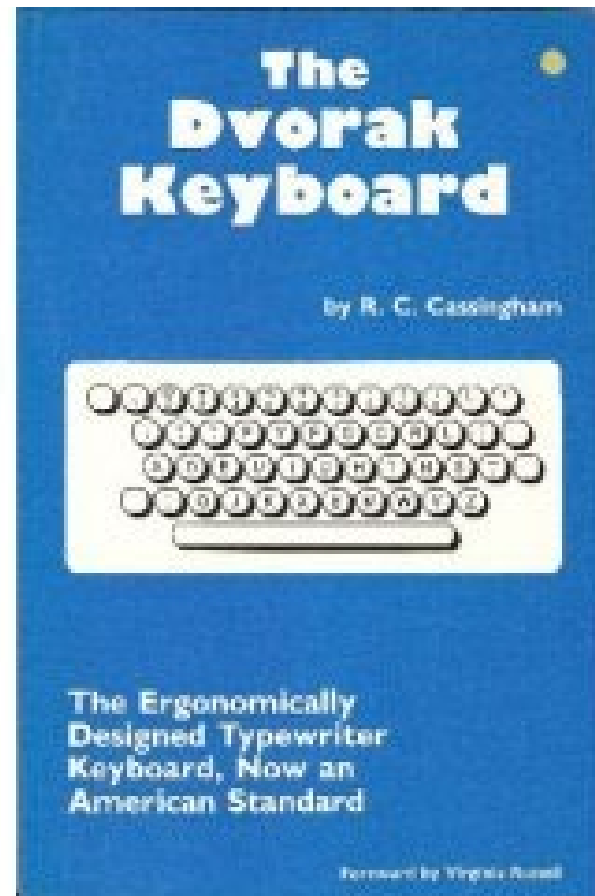
Rang		ANG	SLO	
1	12,1	e	a	10,81
2	10,2	t	e	10,43
3	8,0	o	i	9,03
4	7,9	a	o	8,71
5	7,1	n	l	5,97
6	7,1	s	n	5,91
7	6,9	i	r	5,43
8	6,2	r	s	4,67
9	5,0	h	j	4,44
10	3,9	l	t	4,12
11	3,7	d	k	3,85
12	3,6	c	v	3,74

Leta 1932 je g. Dvorak objavil svoja dognanja.

Knjigo je za 150 \$ mogoče kupiti. Na primer pri [Amazon.com](https://www.amazon.com)

Dvorak layout for two hands

Dvorak layout for the right hand

Dvorak layout for the left hand

